

ZARZĄDZENIE
REGIONALNEGO DYREKTORA
OCHRONY ŚRODOWISKA W GDAŃSKU
z dnia *21 października* 2025 roku
w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody
„Dolina Kulawy”

Na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r. poz. 1478 i 1940, z 2025 r. poz. 884) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Ustanawia się na 3 lata zadania ochronne dla rezerwatu przyrody „Dolina Kulawy”, zwanego dalej „rezerwatem”.

2. Zadania ochronne obejmują rezerwat z wyłączeniem terenu, dla którego obowiązuje plan ochrony ustanowiony zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 15 września 2017 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Dolina Kulawy” (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2017 r. poz. 3429).

§ 2. Identyfikację i ocenę istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków, określono w załączniku nr 1 do zarządzenia.

§ 3. Opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań określono w załączniku nr 2 do zarządzenia.

§ 4. Obszar objęty jest ochroną czynną.

§ 5. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

[Signature]
Regionalny Dyrektor
Ochrony Środowiska
w Gdańsku

Anna Tchórzewska

Załączniki do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku
z dnia 21 października 2025 roku

w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Dolina Kulawy”

Załącznik nr 1

Identyfikacja i ocena istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków.

Lp.	Identyfikacja i ocena istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych	Sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków
Zagrożenia istniejące wewnętrzne		
1.	Występowanie w granicach rezerwatu gatunków roślin stwarzających zagrożenie dla flory, tj. obcych gatunków inwazyjnych oraz gatunków ekspansywnych: rdestowca sachalińskiego <i>Reynoutria sachalinensis</i> , nawłoci kanadyjskiej <i>Solidago canadensis</i> i sumaka octowca <i>Rhus typhina</i> .	1) Usuwanie osobników gatunków inwazyjnych i ekspansywnych z rezerwatu; 2) ocena rezerwatu pod kątem występowania stanowisk gatunków inwazyjnych i ekspansywnych.
2.	Zaburzona struktura przestrzenna lub gatunkowa młodych drzewostanów pochodzących z nasadzeń.	Wykonanie zabiegów mających na celu zmniejszenie zwarcia i dostosowanie składu gatunkowego do potencjału siedliska.
3.	Rozpad drzewostanu świerkowego na siedlisku grądu i buczyny. Zagrożenie wnikania gatunków ekspansywnych i inwazyjnych występujących w bezpośrednim sąsiedztwie.	Przebudowa drzewostanu: usunięcie martwych i zamierających świerków, wprowadzenie w luki powstałe po usunięciu świerka gatunków zgodnych z potencjałem siedliska.
4.	Zagrożenie pożarowe i zagrożenie dla bezpieczeństwa osób przemieszczających się leśną drogą wynikające ze znacznego nagromadzenia zamierających drzew.	Wykonanie zabiegu trzebieży w strefie 30 m od granicy drogi.
Zagrożenia istniejące zewnętrzne		
5.	Zaśmiecanie rezerwatu.	Usuwanie odpadów.
Zagrożenia potencjalne wewnętrzne		
6.	Nie stwierdzono.	Nie wskazuje się.
Zagrożenia potencjalne zewnętrzne		
7.	Nie stwierdzono.	Nie wskazuje się.

Opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań.

Lp.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar zadań ochronnych	Lokalizacja zadań ochronnych ¹⁾
1.	Usunięcie wszystkich osobników rdestowca sachalińskiego <i>Reynoutria sachalinensis</i> .	1) Usuwanie rdestowca sachalińskiego poprzez wykoszenie i wrywanie pędów na łącznej powierzchni około 2000 m ² : - pierwszy zabieg, tj. usunięcie zeszłorocznych pędów wykonać wczesną wiosną (marzec - kwiecień), - następnych pięć zabiegów polegających na wrywaniu nadziemnych pędów wykonać w odstępach 3-4 tygodniowych, w okresie od maja do września; 2) biomasę należy zebrać i zutylizować w sposób uniemożliwiający rozprzestrzenianie się w środowisku; 3) w kolejnych latach powtarzać zabiegi, aż do likwidacji stanowiska.	Wydzielenie 148 -f -00, (dz. ewid. 52 i 3148/2, obr. ewid. Widno, gm. Brusy).
2.	Usunięcie wszystkich osobników nawłoci kanadyjskiej <i>Solidago canadensis</i> .	1) Ręczne wrywanie lub wycinanie wszystkich osobników nawłoci kanadyjskiej na łącznej powierzchni około 200 m ² . Zabieg powtórzyć 3-4 razy w roku. Pierwsze działanie wykonać na początku czerwca; 2) biomasę należy zebrać i zutylizować w sposób uniemożliwiający rozprzestrzenianie się w środowisku; 3) w kolejnych latach powtarzać zabiegi, aż do likwidacji stanowiska.	Wydzielenie 148 -f -00, (dz. ewid. 52 i 3148/2, obr. ewid. Widno, gm. Brusy).
3.	Usunięcie wszystkich osobników sumaka octowca <i>Rhus typhina</i> .	1) Usuwanie pojedynczych egzemplarzy sumaka octowca poprzez wycięcie a następnie wrywanie pędów odroślowych: - pierwszy zabieg, tj. wycięcie drzew, wykonać wczesną wiosną (marzec - kwiecień), - następnych pięć zabiegów polegających na usuwaniu pędów odroślowych wykonać w odstępach	Wydzielenie 148 -f -00, (dz. ewid. 52 i 3148/2, obr. ewid. Widno, gm. Brusy).

¹⁾ Nadleśnictwo Przymuszewo, Leśnictwo Bukówki, wg PUL na lata 2019-2028.

		3-4 tygodniowych, w okresie od maja do września; 2) biomasę należy zebrać i zutylizować w sposób uniemożliwiający rozprzestrzenianie się w środowisku; 3) w kolejnych latach powtarzać zabiegi, aż do likwidacji stanowiska.	
4.	Wykonanie zabiegów mających na celu zmniejszenie zwarcia młodych drzewostanów i dostosowanie ich składu gatunkowego do potencjału siedliska.	1) Cięcia pielęgnacyjne w 14-letnim młodniku (sosna, buk, dąb, modrzew) na powierzchni 2,30 ha, promować gatunki zgodne z siedliskiem, usunąć modrzew; 2) cięcia pielęgnacyjne w 21-letnim drzewostanie dębowym na powierzchni 0,61 ha; 3) wszystkie prace wykonać poza sezonem lęgowym ptaków (obejmującym okres od 1 marca do 31 sierpnia).	1) Wydzielenie 109f; 2) wydzielenie 109n.
5.	Przebudowa drzewostanu w płacie lasu grądowego lub/i kwaśnej buczyny zdominowanym przez świerk.	1) Usunięcie martwych i zamierających świerków na łącznej powierzchni 1,20 ha, 2) wprowadzenie w luki powstałe po usunięciu świerka gatunków zgodnych z potencjałem siedliska, tj. grądu lub/i kwaśnej buczyny; 3) tymczasowe ogrodzenie powierzchni, na które zostaną wprowadzone sadzonki drzew (dla ochrony przed bobrami); 4) wszystkie prace wykonać poza sezonem lęgowym ptaków (obejmującym okres od 1 marca do 31 sierpnia).	Wydzielenie 148 d 01.
6.	Wykonanie zabiegu pielęgnacyjnego w przegęszczonym drzewostanie sosnowym.	Wykonanie zabiegu przerzedzenia drzewostanu i usunięcia nadmiernej ilości zamierających drzew w strefie 30 m od granicy drogi.	Wydzielenie 77 a.
7.	Usuwanie odpadów.	Według potrzeb.	Obszar rezerwatu

Uzasadnienie

Zadania ochronne dla rezerwatu przyrody „Dolina Kulawy” zostały opracowane na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 poz. 1478 ze zm.), zgodnie z art. 22 ust. 3 tej ustawy. Przez zadania ochronne rozumie się wyszczególnienie ustalonych działań ochronnych, które wynikają z potrzeby przeciwdziałania stwierdzonym zagrożeniom i utrzymania celu ochrony rezerwatu.

Rezerwat „Dolina Kulawy” został uznany na mocy zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 8 lipca 2009 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody „Dolina Kulawy” (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2009 r. nr 106 poz. 2091). W 2023 r. rezerwat został powiększony na mocy zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 16 maja 2023 r. w sprawie rezerwatu „Dolina Kulawy” (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2023 r. poz. 2430). Rezerwat posiada plan ochrony (zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 15 września 2017 r. z dnia 28 listopada 2007 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Dolina Kulawy”, Dz. Urz. Woj. Pom. z 2017 r. poz. 3429), który nie obejmuje obszaru włączonego w jego granice w 2023 r. Zadania ochronne identyfikują zagrożenia i wskazują działania ochronne dla obszaru, który został włączony do rezerwatu na mocy zarządzenia z dnia 16 maja 2023 roku.

Rezerwat położony jest w województwie pomorskim, w powiecie bytowskim, na terenie gminy Studzienice oraz w powiecie chojnickim, w gminie Brusy. Rezerwat zlokalizowany jest w całości wewnątrz obszarów Natura 2000 Sandr Brdy PLH220026 oraz Wielki Sandr Brdy PLB220001, a także w Zaborskim Parku Krajobrazowym. Teren, na którym znajduje się rezerwat jest własnością Skarbu Państwa w zarządzie: Nadleśnictwa Osusznica, Nadleśnictwa Przymuszewo, Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, Starosty Bytowskiego oraz Gminy Studzienice.

W 2023 r. w granice rezerwatu włączono Jezioro Duże Głuche oraz otaczające go ekosystemy leśne i nieleśne (w tym łąki świeże i torfowiska przejściowe). Największe walory przyrodnicze posiada Jezioro Duże Głuche (siedlisko przyrodnicze 3150 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*) oraz rzeka Kulawa (siedlisko 3260 – Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników (*Ranunculion fluitantis*)), które stanowią siedlisko dla licznych cennych gatunków roślin i zwierząt. Jezioro otaczają głównie bory sosnowe, w najlepiej rozwiniętych stadiach reprezentujące zespół boru świeżego *Leucobryo-Pinetum*. Na glebach bardziej wilgotnych i bogatych w węglan wapnia wykształcił się grąd subatlantycki *Stellario-Carpinetum*, a na zboczach doliny, miejscami - kwaśna buczyna *Luzulo pilosaea-Fagetum*.

Przy południowym brzegu Jeziora Dużego Głuchego zlokalizowany jest obszar, na którym do niedawna istniała osada leśna. Zabudowania zostały już usunięte, ale w ich sąsiedztwie pozostały stanowiska gatunków stanowiących zagrożenie dla flory i roślinności rezerwatu, a ze względu na ich położenie nad rzeką Kulawą, również dla terenów położonych w dolnym biegu rzeki. Są to: rdestowiec sachaliński *Reynoutria sachalinensis*, nawłóć kanadyjska *Solidago canadensis* i sumak octowiec *Rhus typhina*.

Propozycję działań ochronnych dotyczących usuwania tych gatunków złożył Zaborski Park Krajobrazowy (pismo ZPK.071.122.2025.JRL z dnia 27.08.2025 r.). Działania te zostały uwzględnione w niniejszym zarządzeniu.

Potrzebę wykonywania prac pielęgnacyjnych w młodych drzewostanach, które w 2023 roku zostały włączone do rezerwatu wskazuje Nadleśnictwo Przymuszewo (pismo Z.7212.2.2025 z dnia 04.09.2025 r.). Z uwagi na ich młody wiek (14, 21 lat) i miejscami niezgodny z potencjałem siedliska skład drzewostanu, dopuszcza się prace pielęgnacyjne,

które umożliwią zmniejszenie zwarcia drzewostanu, umożliwią doświetlenie dna lasu i rozwój runa, pozwolą na regulację składu gatunkowego.

W zadaniach uwzględniono również prace wnioskowane przez Nadleśnictwo Przymuszewo w płacie zastępczego drzewostanu świerkowego na siedlisku grądu i buczyny. Żerowanie kornika drukarza spowodowało masowe zamieranie świerka, znaczne nagromadzenie posuszu świerkowego (w ilościach utrudniających naturalne odnowienie drzewostanu) oraz powstanie otwartych, nasłonecznionych luk. Ze względu na bezpośrednie sąsiedztwo tej powierzchni obszarem dawnej osady leśnej, istnieje duże zagrożenie rozprzestrzeniania się gatunków ekspansywnych i inwazyjnych, przede wszystkim nawłoci, w powstałe enklawy. Zgodnie z propozycją Nadleśnictwa Przymuszewo, na powierzchniach tych należy przeprowadzić przebudowę drzewostanu – usunięcie świerka i wprowadzenie gatunków zgodnych ze zróżnicowaniem siedlisk.

Propozycja działań ochronnych dotyczyła również wykonania zabiegu trzebieży późnej w 51-letnim drzewostanie sosnowym. Nadleśnictwo wskazuje, że drzewostan ten jest w okresie intensywnego wzrostu na wysokość i następuje proces naturalnego wydzielania się drzew, czego skutkiem jest powstawanie dużej ilości posuszu. Nagromadzenie posuszu może stanowić zagrożenie dla przebywających tam osób.

Wskazany obszar nie jest udostępniony do zwiedzania, zatem dopuszcza się wykonanie zabiegów pielęgnacyjnych (trzebieży późnej i uprzątnięcia nagromadzonego posuszu) w strefie 30 m od drogi przecinającej wydzielanie 77a, która stanowi jedyny dojazd do prywatnych gruntów zlokalizowanych w enklawie przy północnym brzegu Jeziora Dużego Głuchego. Z uwagi na charakter siedliska i zagrożenie pożarowe wycięte drzewa można usunąć z rezerwatu.

W rezerwacie nie przewiduje się wykonania zadań ochronnych dotyczących ochrony czynnej gatunków roślin, zwierząt lub grzybów. W rezerwacie nie ma obszarów objętych ochroną ścisłą i krajobrazową.

Projekt zarządzenia został zaopiniowany przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska (mail z dnia 20.10.2025 r.) z uwagą dotyczącą pomyłki redakcyjnej. Uwagę uwzględniono w niniejszym zarządzeniu.